

AUFs gjenreisingsplan

Norge etter korona

AUFs plan for Norge etter koronakrisen

Gjenreise det beste ved samfunnet vi en gang bygde.

Bygge med solidaritet og rettferdighet for det neste tiåret.

Koronakrisa har vist oss at vi lever utenfor jordas tåleevne, og synliggjør forskjeller i samfunnet som vi ikke kan godta lenger. Nå må vi bruke muligheten til å gjenreise et rettferdig og bærekraftig samfunn. Derfor lanserer AUF en generasjonskontrakt for fremtiden.

Sosialdemokratiet har vært grunnsteinen i å bygge det samfunnet vi lever i, men vår visjon og vårt mål er ikke gjennomført. Vi må ta situasjonen som kommer i etterkant av koronakrisen, til å bygge videre på vårt felles prosjekt om et samfunn der alle har de samme mulighetene. Det gjør vi best gjennom radikal, grønn sosialdemokratisk politikk.

Derfor mener AUF at følgende saker er særdeles viktige for å få en sosial og rettferdig gjenreisning etter korona-pandemien:

- Innføre en ungdomsgaranti opp til 35 år som skal innebære at alle unge skal ha rett på jobb, utdanning eller annen aktivitet.
- Alle utbetalinger fra krisepakker som er blitt vedtatt under koronakrisen må også medfølge forpliktende omstillingsavtaler som fører til reduserte klimagassutslipp.
- Norge skal ta initiativ til å danne et internasjonalt epidemi- og pandemifond.
- Styrke barnevernet, skolehelsetjenesten, krisesenter og andre tilbud for sårbare barn og unge, og øvrige utsatte grupper som har opplevd økt vold, traumer eller lignende som følge av at tilgjengeligheten har vært redusert under koronakrisen.

Å få Norge ut av koronakrisen kommer til å kreve mange tiltak, både for norsk økonomi, for arbeidsfolk, for klimaet, likestillingen. En gjenreisning kan heller ikke stoppe ved våre landegrenser. Følgende er politiske tiltak som må på plass for å skape et mer rettferdig og bærekraftig Norge og en mer solidarisk verden.

Ungdomsløftet - arbeid til alle (RUTA)

Målet med gjenreisningen kan ikke være å ta Norge tilbake dit vi var før koronapandemien. Målet med gjenreisningen er at vi gjennom strategisk og retningsgivende politikk skal bygge et fellesskap der forskjellene er mindre og mulighetene er større.

Koronakrisen har ikke egentlig endret Norge, men vært et forstørrelsesglass de ulikhetene og svakhetene samfunnet allerede hadde og akselerert de utviklingstrekkene Norge og verden allerede var i gang med.

Koronakrisen tvinger oss til å gjøre enda mer av det vi allerede ville - bruke aktivt statlig eierskap og aktiv politisk styring til å bygge og utvikle hele landet. Veien ut av koronakrisen er lang og kommer til å kreve store finansielle og menneskelige ressurser. Derfor skylder vi også fremtidige generasjoner å bruke denne situasjonen til å satse strategisk og retningsgivende.

Derfor må vi bygge fornybarsamfunnet. Vi må lage løsninger for å lære hele livet og i hele landet. Vi må styrke arbeidsfolks rettigheter og gjenopprette likheten i samfunnet. Vi må være villige til å satse slik at folk kan leve og bo i hele landet. De som har aller mest må over skatteseddelen bidra mer til dugnaden.

Koronakrisa er en dugnad. Men for noen har kostnaden av dugnaden vært ekstra høy. Alle som står permittert, unge som har færre muligheter enn generasjonene før og alle som nå frykter den lange hverdagen etter pandemien er ferdig har betalt mest inn til dugnadskassa. På andre siden av pandemien trengs et ungdomsløft, som gir unge tro og håp for framtida og mulighetene sine. Ingen unge skal frykte for å stå på bar bakke uten arbeid eller skolegang. Vi trenger en generasjonskontrakt for framtida der de som har mest bidrar mest, slik at også vår generasjon for mulighet til gode liv.

AUFs ungdomsløfte - arbeid til alle

- Opprette et eget NAV ung
- Kunne ta videregående utdanning samtidig som man får dagpenger
- 2000 flere tiltaksplasser
- Rullerende permitteringsregelverk
- 3000 nye studieplasser, hvorav 500 i sykepleierstudiet og 400 i medisinstudiet
- 1000 nye fagskoleplasser
- Innføre en midlertidig lønnstilskuddsordning for å stimulere bedrifter og virksomheter til å få folk tilbake i arbeid
- Forlenge kompensasjonsordningen for næringslivet, men hindre støtte til bedrifter som betaler utbytte til eierne eller bonus til selskapsledelsen
- Flere må få muligheten til å studere (også fagskole) ved siden av jobb
- Læreplassgaranti
- At gratisprinsippet må fortsette å ligge f studiestøtten til 1,5 ganger grunnbeløpet i folketrygden
- Fjerne kravet om minst 50% studiebelastning for å få studiestøtte
- At åtteårsgrensen for å motta studiefinansiering erstattes av en øvre maksgrænse for hvor mye du kan låne, uavhengig av hvor mange år utdanningen varer.
- Gi tilbud om etter- og videreutdanning for langtidssykemeldte
- Gi kommunene midler til å pusse opp skolebygg
- Forsvare gratisprinsippet i ny universitets- og høyskolelov
- Utvide muligheten til å kombinere dagpenger med utdanning
- Innføre stipend til livsopphold for arbeidstakere som tar etter- og videreutdanning
- Opprette partssammensatte kompetansefond der arbeidstakere og arbeidsgivere betaler inn, og partssammensatte utvalg bestemmer hvilke utdanningsløp fondet skal dekke
- At all undervisning i høyere utdanning som hovedregel skal strømmes og være digitalt tilgjengelig

AUFs generasjonskontrakt

- Redusere inntektsskatten for de med lav til middels høy inntekt
- Øke formuesskatten
- Innføre generasjonsskatt på arv
- Innføre feriepengekonto der arbeidstaker betaler inn feriepengene i løpet av året og arbeidstaker får tilgang når ferien avvikles
- Innføre pensjonskonto der arbeidstakeres pensjon samles på samme konto, uavhengig av hvor den er opptjent og der arbeidstakere selv kan velge hvor pensjonskapitalen skal plasseres eller forvaltes
- Styrke leie til eie som virkemiddel i boligpolitikken
- Gjøre bolig til et mindre lukrativt investeringsobjekt

En velferdsstat for alle

- Innføre en heltids- og tillitsreform i helsevesenet med mål om hele og faste stillinger og mer tillit til den enkelte ansatte
- Gi kommunene en ekstraordinær investeringspakke til opprustning og vedlikehold for kommunale institusjoner, kommunalt eid bygningsmasse, samt kommunale gater, veier og friområder
- Innføre flere digitale og/eller mobile tilbud i helsevesenet for forholdsvis enkle eller rutinepregede oppgaver som for eksempel årskontroller av blodtrykk, vekt og puls
- Stans nedbyggingen av distrikssykehusene, desentralisert helsetjeneste er nødvendig for beredskapen
- Styrke barne- og ungdomspsykiatrien i kommunene med umiddelbar virkning. Kommunene må gis økonomisk handlingsrom til å gi et best mulig tilbud til alle unge, særlig unge som har behov for psykiatrisk hjelp og støtte.
- Styrke kommunenes omsorgstilbud for barn i familier med rus og vold

Bygge fornybarsamfunnet- rød og grønn politikk (MILK)

Vi var for dårlig forberedt på hvordan pandemien har truffet samfunnet og økonomien vår. Det må vi lære av, og forberede oss bedre på hvordan klimakrisa vil treffe oss. Vi kan ikke møte koronakrisa på en måte som forsterker klimakrisa. Nå har vi mulighet til å ta et oppgjør med Norges oljeavhengighet. Vi kan omstille økonomien vår og arbeidsplassene våre, og holde hjulene i gang samtidig som vi bygger ut næringer vi skal leve av i framtida.

AUF vil bruke rød, sosialdemokratisk politikk og gjøre offentlige investeringer for å holde samfunnet i gang. Men vi vil også bruke grønn politikk for å sikre at investeringene gjør oss mindre oljeavhengige og tar oss inn i fornybarsamfunnet. Derfor må alle krisepakker være innenfor jordas tåleevne og Norges klimaforpliktelser. AUFs gjenreisingsplan inneholder tiltak som gjør at vi omstiller næringslivet, kutter utslipp og bidrar til mer natur.

Norges konkurransefortrinn er å føre sosialdemokratisk næringspolitikk der vi lar staten ta risiko, bruke statlig eierskap og stille krav. Slik får vi brukt kompetansen som finnes og kan skape klimavennlige næringer som er i verdensklasse på lave utslipp. Det haster å gjøre investeringer i næringer Norge kan gå foran på, men der det bare er et spørsmål om tid før andre land bygger ut.

AUFs grønne krisepakke for næringslivet

- Det bør opprettes egne CO2-fond som sørger for grønne investeringer i både kvotepliktig og ikke-kvotepliktig sektor
- Bidra med ekstra overføringer til grønne omstillingstiltak for både kvotepliktig og ikke-kvotepliktig sektor som en del av krisepakkene for å stimulere til grønne investeringer.
- Inngå bindende omstillingsavtaler med bransjer og enkeltaktører som en forutsetning for å motta krisehjelp, hvor det vedtas utslippsmål og tiltaksplaner.
- Sikre statlig støtte til investeringsbeslutning for CCS på minst to anlegg i Norge
- Styrke satsingen på havvind
- Innføre en naturressursskatt på landbasert vindkraft der hele eller store deler av inntektene tilfaller vertskommunen
- Bruke statkraft til å styrke satsingen på solkraft i Norge
- Øke tilskuddene til Enova
- Bruke EØS-avtalen til å være en pådriver i EUs Green Deal
- Krisepakkene skal være tilgjengelige for næringslivet i hele landet

Havvind

En av næringene som har et stort potensiale for vekst er flytende havvind. Gode vindbetingelser og stor teknologikompetanse i leverandørindustrien er noen av grunnene til at flytende havvind trekkes fram som en industri som Norge bør satse på etter oljen. Det er også gode muligheter til å koble produksjonen fra havvind til annen grønn industriutvikling, som for eksempel hydrogen- og ammoniakkproduksjon.

- Opprette et auksjonsbasert system for havvind som sørger for at vi når målet om å bygge ut minst 3 GW havvind innen 2030. Auksjonsmodellen bør sørge for å bygge ut flere fullskala havvindprosjekter på minimum 500 MW hver.
- Initiere en leverandøravtale basert på modellen fra UK som sikrer deltakelse for norsk leverandørindustri på opptil 60% av konsesjonen.

Hydrogen

Norge er ett av de landene som har best forutsetninger i form av eksisterende industri og ressursgrunnlag og umiddelbar nærhet til Europa. En statlig satsning på grønn og blå hydrogenproduksjon vil gi trippel gevinst i form av både verdiskapning, sysselsetting og utslippskutt

- Det opprettes et eget hydrogenprogram etter modell av Pilot-E som koordinerer og utvider satsninger fra Enova, Forskningsrådet og Innovasjon Norge, som er innrettet mot utvikling og skalering av produksjon, distribusjon og anvendelse av grønn og blå hydrogen i Norge.

Karbonfangst- og lagring

Karbonfangst og lagring er et område der Norge har betydelige konkurransefortrinn fra petroleumsindustrien som gjør at dette kan bli ny næring i tida framover.

- Vedta investeringsbeslutning i de planlagte utbyggingene i Northern Lights prosjektet i 2020.
- Investeringsrammen utvides til å inkludere ytterligere karbonfangst-prosjekter i avfallsbransjen og industri, som beskrevet i Klimakur-utredningen.
- Vedta et mål om å øke den naturlige karbonlagringen i norsk natur og landskaper

Grønne reiser

- Statlig pakke til fossilfrie ferger og busser til fylkeskommunene
- Forsere planlagt investerings- og vedlikeholdsarbeid i jernbane, vei og havneinfrastrukturen
- Anskaffe hydrogen- eller batterielektriske togsett til ikke-elektrifiserte jernbanestrekninger
- Redusere veibruksavgiften på biogass i tungtransporten, samt innføre bompengefritak for tunge biogasskjøretøy
- Sikre landstrøm til skip på alle større havner
- Øke tilskuddene til ras- og skredsikring
- Øke statens andel til kollektivtiltak i bompengepakkene
- Prioritere å bygge om og oppgradere eksisterende skip som nå ligger i opplag.
- Bygge ut lavutslipps infrastruktur på havneanlegg ved hjelp av øremerkede midler
- Øke bevilgningene til å fremstille lavutslippsfartøy (gjennom Pilot-E og Nullutslippsfondet)

Bærekraftig landbruk

Landbruk er en viktig kilde til arbeidsplasser og bosetting overalt i vårt langstrakte land, og for AUF er det viktig at norsk landbruk består og at det skal bidra til en bærekraftig utvikling.

- Øke tilgang på IBU-støtte for kostnadsøkningene forårsaket av korona-krisen
- At økonomisk tap forårsaket av smitteverntiltak kompenseres
- Etablere et fond hvor støtte til grønn omstilling kan gis
- Forske på målrettet beitebruk for å redusere tapet av biologisk mangfold
- Ha en egen landbruksatsning i ENOVA som utforsker teknologi for reduksjon i metan og lystgassutslipp, samt karbonfangst"

Politisk handling for å få ned forskjellene mellom folk (LINK)

Gjenreisningen må ha som mål å skape et bedre samfunn for alle. Vi skal ikke tilbake til urettferdigheten mange levde i før krisa, men bruke denne muligheten til å skape et mer rettferdig Norge. Vi skal gjenreise et land med små forskjeller, og store muligheter for alle. Forskjellene mellom folk har økt under koronakrisa, og krisen har rammet de som allerede var dårligst stilt, hardest.

AUFs gjenreisningsplan har derfor som mål å utjevne sosiale og økonomiske forskjeller, skape likestilling mellom kjønnene og sørge for at alle blir inkludert i samfunnet og et sterkere fellesskap

Koronakrisa har ført til en kraftig økning i vold i nære relasjoner over hele verden, økt pågang hos hjelpetelefoner for personer med selvmordstanker og sårbare barn som opplever mer utrygghet i hverdagen. Det er fellesskapets ansvar at alle får den hjelpen de trenger. Ingen skal overlates til seg selv verken i koronakrisen eller etterpå.

Gjennom pandemien har vi sett kjønnsforskjellene som finnes i samfunnet vårt og forskjellene mellom de som har minst og mest. Etter applausen som har blitt gitt for renholdere, helsefagarbeidere, butikkansatte og andre yrkesgrupper gjennom krisen har stilnet, må det komme en ny politikk for lønns- og arbeidsvilkår for lavtlønte og kvinnedominerte yrker.

AUFs løfte for et mer likestilt Norge

- Kvinnedominerte yrker står i frontlinjen og ansatte tar stor personlig risiko, men er likevel lønnstapere. AUF krever at disse yrkene får skikkelige lønns- og arbeidsvilkår, ikke bare applaus fra balkongen
- Økt grunnbemanning i helse og omsorg med målrettet innsats for en heltidskultur innenfor helse og omsorgsykker

AUFs løfte for et mer inkluderende Norge

- Økt støtte til idrettsforeninger, ungdomsklubber og andre fritidstilbud
- Gjøre skolefritidsordningen gratis for alle
- At alle norske kommuner skal få støtte til etablering av utstyrsbibliotek for utlån av sportslig utstyr
- Styrke krisesentre og alarmtelefoner som jobber med mennesker som utsettes for vold i hjemmet
- Innføre et voksenvern for risikoutsatte voksne etter "TryggEst"-modellen i alle norske kommuner

Norges rolle i verden (IRG)

Koronakrisa har vist oss hvor avhengige alle vi i verden er av hverandre, og hvor mye også denne krisen påvirkes av politikken som føres og endringer som skjer verden over. Stengte grenser eller autoritær overvåkning stopper ikke pandemier; langt mindre gjør det situasjonen bedre. Verden trenger mer samarbeid og frihet for alle.

Under utbruddet av koronakrisa har det blitt svært synlig hvor alvorlig fake news og ytre høyres krig mot fakta og vitenskap er. I Brasil har den høyreradikale Bolsonaro benektet viruset siden dag 1, og konsekvensene tar landets syke og eldre. I USA har presidenten hoppet fra det ene alvorlig misvisende standpunkt til det ene, bidratt til å øke spenningene mellom folkegruppene som lever i landet, og han angrepet så godt som alle andre enn sin egen administrasjon for å gjøre situasjonen verre. I Israel bruker myndighetene og den korrupsjonstiltalte statsminister Netanyahu den fraværende mediedekningen til å planlegge og iverksette noen av de verste folkerettsbruddene i landet på lang tid.

Også nærmere oss, i Ungarn, har landets høyreradikale president benyttet anledningen til å lede landet enda lenger bort fra de siste restene av demokratisk system. Som så mange autoritære statsoverhoder før de, bruker verdens minst demokratiske ledere koronakrisa til å angripe pressen, forskningsmiljøene, politiske meningsmotstandere og minoriteter. Koronakrisa har på mer enn et punkt vært gode tider for dårlig nytt.

AUF ser også med stor bekymring på hvordan koronakrisa rammer verdens fattigste hardest. Store økonomiske forskjeller bidrar til at de rikeste kan kjøpe seg frem i helsekøene, unndra seg det felles spleiselaget og overlate regninga til de øvrige delene av folket. Krisa viser oss hvordan verdens rikeste faktisk tjener på nedgangstider, og bare siden utbruddet av covid-19 i vestlige land, har verdens rikeste elite tjent seg tusener av milliarder rikere.

En solidarisk politikk for verden

- Norge må ta en større rolle i arbeidet med å fordømme og motkjempe avdemokratiseringen av land internasjonalt - vi må tørre å tale imot land som benytter kriser til å innsnevre enkeltmennskers frihet og til å drive forfølgelse av meningsmotstandere eller minoriteter.

- Norge må særlig fordømme den israelske overmaktens planlagte utvidelse av okkupasjonen på Vestbredden. Et israelsk angrep på Vestbredden må ikke under noen omstendigheter godtas, og kraftige sanksjoner må vurderes.
- Som følge av lave asyltall til Norge, må vi øke vår andel kvoteflyktninger til landet, og ta initiativ til et fellesløft for å hente flere sårbare flyktninger til Europa
- Tiden er inne for å hegne om bistandsmidlene og øke potten, som et ekstraordinært tiltak for å bistå andre land i koronahåndteringa
- Gjennomgå handelsavtaler med mål om å løfte land som nå sliter spesielt i koronakrisa
- Ta initiativ til et internasjonalt vann- og sanitærfond
- Ta initiativ til internasjonalt regelverk mot skatteflukt og styrke INTERPOLs kapasitet til å etterforske skatteunndragelse internasjonalt
- Øke Norges bidrag til Den globale koalisjonen for forebygging av epidemier og pandemier (Cepis) med forebygging og vaksineutvikling som formål.
- Øke Norges bidrag til WHO med formål om å ruste det internasjonale samfunnet opp for fremtidige internasjonale helsekatastrofer.
- Øke norsk helsebistand med formål om å tilgjengeliggjøre gode og universelle helsetjenester til alle.
- Evakuer barna fra Moria